

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Szechenyi-utca SIMON ház Kunz József utra
kereskedésével szemben.

Hirdetmények.
Előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok
valamint a lap szellemi részét illető
minden közlemények ide intézendők.

Bérmentetel levelek csak ismert kezektől
fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.
A SZABADELVÉPÁRT KÖZLÖNYE.

Előfizetési ár
Helyben házhoz hordva, vagy vidékre
postán küldve:
Egész évre - - - - - 10 ft — kr.
Félévre - - - - - 5 ft — kr.
Negyedévre - - - - - 2 ft 50 kr.
Egy hóra - - - - - 1 ft — kr.

Hirdetési ár:
Othasásos petitor egyszeri beiktatásáért 5 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr. —
Nyitótér 4 hasásos petitorért 20 kr.
Hirdést vagy reklamot magában foglalt
ujdonosság sora 50 kr.

XVIII. évfolyam 1891. Debreczen. Kedd Deczember 8. 248. szám.

Politikai és gazdasági szövetség.

Debreczen decz. 7.

A ház tegnapi ülésén terjesztette be Baross Gábor kereskedelemügyi miniszter a német birodalomnak, Olaszországgal és Belgiummal 1891. év deczember hó 6-án kötött kereskedelmi és vám-szerződés bevizsgálásáról, továbbá a német birodalommal a szabadalmi, áru-minta és védjegyjogtalom tárgyában kötött egyezmény bevizsgálásáról szóló törvényjavaslatokat. A német birodalommal kötött kereskedelmi szerződés maga 25 cikkből áll. Két tarifamelléklete van, amelyek egyike az osztrák-magyar vámterületre való bevitelnél szedett, másika a német vámrendszerre való bevitelnél szedett vámokat foglalja magában. További mellékletei, a vámkönyvtések a határforgalomban, a vámkartell és a zárjegyzőkönyv. Az Olaszországgal kötött kereskedelmi és hajózási szerződés XXIX. cikkéből áll, és mellékletei ugyanazok, amelyek a német birodalommal kötött szerződéséi.

Ezeknek a kereskedelmi és vám-szerződéseknek a megkötését örömmel üdvözöljük, mert hatalmas lépést tesznek a kereskedelmi forgalom szabadsága felé, és másrészt mert kifejezését képezik a hármass szövetség politikai befolyásának a gazdasági téren való átvitelénél.

Vagyis örömmel constatálhatjuk a tényekből, hogy a szövetséges hatalmak valamint halasztást nem tűrő politikai érdekeik felismerése után megkötötték a politikai szövetséget úgy most gazdasági érdekeik jófelismeret tudatában megkötötték a gazdasági szövetséget is.

A most előterjesztett egyezményt néhány nap múlva követni fogja a Svájc-csal és Belgiummal kötött szerződések előterjesztése, amivel azután a szerződéses vámpolitikához csatlakozott államok közötti szerződések első sorozats be lesz fejezve.

De csak az első, melyet a többi követni fog, s melyek ha teljesen

elkészülnek kész bizonyítékul fognak arra szolgálni, hogy az európai népeket a hármass békeszövetség köré csoportosuló erős, hatalmas gazdasági szövetség-láncz veszi körül — melyen kívül csak két nemzet maradt: Franciaország és Oroszország — kezdődő szövetségük és az autonóm vámtarifá bástyái közé vonulva.

Oroszországot nem csodáljuk, mindég a szabadság elnyomója volt, de hogy juthatott idáig az a francia nemzet, mely mindezt ideig a minden téren nyilvánuló teljes szabadság zászlóvivője volt.

Bizony bizony szomorú esés ez, s szinte hihetetlen, hogy ez a most ennyire elzárkózó állam valaha a legszabadabb kereskedelmi irányzatot képviselte.

Két új főispán. A hivatalos lap közli, hogy Dániel Gábor Udvarhelymegye főispánja az állásától felföntetvén, helyébe Török Albert alispán neveztetett ki. Hasonlóképen Pogány György Hunyadmegye főispánja is felföntetett az állásától és helyébe Szentkereszti György földbírtokos neveztetett ki. Mindkét felföntetett főispán a Szent István rend kiskeresztjét kapta.

Országgyűlés.

Decz. 7.

A delegáció-nális tárgyalások befejezése után a képviselőház ma tartotta első érdemleges ülését, melyen letárgyalták az 1892-iki újjászervezési törvényjavaslatot. München Aurl előadó referálta a törvényjavaslatot a véderő bizottság nevében, kiemelve, hogy a javaslat a törvényeknek minden tekintetben megfelel s ezután a miniszternek az egy éves önkéntesekre vonatkozó jelentését fejtette.

Az ellenzék részéről szólók azzal vádolták a közös hadsereg tisztjeit, hogy nem bannak humánus n a legénységgel és sokat ták azt a számot, amelyet a tisztí vizsgán megbukott önkéntesek kitesznek.

Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszter minden egyes felszólalásra reflektált s kimutatta a benyújtott határozati javaslatok helytelenségét vagy fölösleges voltát. A legénységgel való bánásmód a honvédségnél és a közös hadseregnél egyforma s az önkéntesek megbukásának csak igen kis részben a német nyelv nem tudása az oka.

Apponyi Albert gróf a véderőtörvény finansziális eredményeivel szeretne tisztázni lenni mert úgy látja, hogy a hadügyi kormány a maga katonai politikájával nincsen tisztában.

Palszky Agost az ellen a sokat hangzatosított vad ellen szóval föl, mely hibáztatja a kormányt azért, mert a véderőtörvény finansziális eredményét nem mutatta ki Horánszky Nándor Palszkyval polemizált. — Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszter még egyszer felszólalván, az ellen tiltakozott, a mit Horánszky hozott föl, hogy a véderő törvény e békelétszám emelését involválta.

Az ülés végén Bethlen András gróf földmivelési miniszter betérjesztette a Németországgal kötött átalétegeszégügyi egyezmény bevizsgálásáról szóló törvényjavaslatot. Ezután Baross Gábor kereskedelemügyi miniszter betérjesztette a Németországgal, Olaszországgal és Belgiummal kötött kereskedelmi szerződések bevizsgálásáról szóló törvényjavaslatokat, a Németországgal a szabadalmi minta és védjegyre nézve kötött egyezmény törvény javaslatát. Kijelentette a miniszter, hogy reméli, legközelebb betérjesztheti a Svájc-csal kötött kereskedelmi szerződést is; kijelentette továbbá, hogy a kormány folytatni kívánja a kereskedelmi szerződésekben lefektetett politikáját s reméli, hogy szerződések lesznek köthetők a keleti államokkal s ezek között Szerbiával is. Baross Gábort élénken megéjlenzték ez előterjesztéseért.

Tegyünk a népért.

Gazdasági hitelszövetkezetek alakítása.

Debreczen, Decz. 8.

Nem régen (okt. 15. 16.) életrevaló eszmét pendített meg lapunk a mezőgazdasági hitel, különösen pedig a paraszt gazdák egészen elhanyagolt, mostoha viszonyok között tengődő hitele érdekében. — E két közlemény célja az volt, hogy felkeltse a közérdeklődést a Reiffisen fős hitelszövetkezetek iránt, amelyek, amint ezt már hazánkban is a pest-megyei hitelszövetkezet eddig is meggyőző erővel igazolta, a kisbirtokos hitelügyeit a legáldásosabb módon tudják kiélegetni és boldogulá-áruak, amely elé annyi nehéz akadály tolu, leghathatósabb eszközei közé tartoznak.

Rá volt mutatva e két cikkben, mennyire szükséges és jótékony hatású volna a csaknem kizárólag mezőgazdálkodással foglalkozó Hajdúvármegyében, ha ennek községek Debreczen mint erős központ kö ül csoportosulva ilyen hitelszövetkezetben keresnék helyzetük javítását.

A fölytetett eszmét nem adjuk fel, s kitartással fogunk küzd-ni annak győzelemre jutásáért; hangzatosni fogjuk a hitelszövetkezetek szükségességét mindaddig, amíg városunk és vármegyénk közeléteknek zászlóvivői magukéva nem tesik az eszmét, az a szövetséget alakítá ához vagy az első sorban arra hivatott debreczeni és hajdúmegyei gazdasági egyesületek, vagy más tényezők hozzá nem fognak. A debreczeni gazdasági egyesület például a közgazdasági bankkal szövetkezve maradandó emléket állítana, ha ezzel a ténnyel is ünnepelel fennálásának 25 dik évfordulóját.

A kalomszerűnek tartottuk e tárgyra visszatérni ezuttal is, a midőn a fenti czim alatt dr. Gidófalvy István kir. közjegyzőtől egy több ivra terjedő tanulmányt kaptunk, amely a nép bajainak orvoslása módját szintén a hitelszövetkezetek alapításában jelöli meg.

A közlemény — mely érdemes arra, hogy ismertesük, híven rajzolja azt a szomorú nyomorúságos helyzetet, a melyben a magára hagyott szegény falusi nép tengődik, a kivel nem törődik senki, aki ki van szolgáltva az uszolás önkényének és hatalmának; aki mikor már mindenből kifosztotta lelketlen hitelezője, elkéseredsésében a bódító pálinkában keresi kétségbeesése orvosságát, s lesz belőle dologkerülő, részeges, elzúzott proletár.

Ezen segíteni kell nem csak a földet turó szegény nép, hanem a köz érdekében is. Egy józan életű, vagyonos, erkölcsös érzületű földművelő osztály képezheti ma nálunk az állami és társadalmi rend legszilárdabb alapját.

Alkalmat kell tehát nyujtani arra, hogy a nép anyagi helyzete javáljon, mert ez maga után vonja a gondolkodás világosságát, az érdekek és kedély nemességét is.

Leghathatósabb eszköz erre a hitelszövetkezetek alakítása, melyek népszerűvé tétel és elterjesztése leginkább a papoknak lehet feladata. Bennök bizik leginkább a nép, ök ennek tanácsadó, vizsgálati nyomorúságában. Hivatásukkal nemcsak hogy nem ellenkezik az ügynek élere állni, sőt joggal várhatja meg bárki tőlük hogy ha jóra, nemre erkölcsös ségre serkentenek a templom falain belül: fáradozzanak azon eszközök megteremtésén az életben is, melyek által az említett czélok-elérhetők. Müködésükben karöltve kell haladniok a né p t a n i t ó v a l, kinek szintén feladata az élet számára hasznavehető derék embereket nevelni.

Magyarazzák meg a népek a szövetkezetek rendeltetését, azután igyekezzenek meg-

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

Kilenczven holttetem felett.
— Történelmi reflexziók. —
Láncz-Hornyák Viktortól.

Boldog idő volt az az isteni középkor, midőn ezífrán ültözött lovagok és trubadurok kezükbe vették a Closamont, avagy Durand névű híres kardokat és öszecszengették duleineák „kedves egészségére“, vagy ez utóbbiak fogták a kobzot és fülemüle dalokat énekeltek a vár ablaka alatt. Gyakran megessett az is, hogy az pengete a lantot, a ki előbb a kardokat csepengette össze.

Igy sohajt fel ma a megéjlenési küzdelemtől kifáradt 19 századbéli ember.

Na, hát lássunk egy keveset izelitől abból az „aranykorból“.

Urunk a Jézus Krisztus születése után 900 és 50 évvel történt. Már ekkor Mohamed vallása kezdte tulszárnyalni a Krisztusét, a mennyiben Krisztus követői a senkinek sem ártó keresztet és emberszeretetet emeltek a magasba; ellenben Mohamed követői tüzet vasat, kardot tartottak kezükben és pedig erősen. Mert a mohamedánus embernek meg volt írva:

„Ha meg vagyon írva, hogy ágyban ha'sz meg, ott fogsz meghalni, ha minden puszkagolyóba bele akarod is útni a fejedet. Ha pediglen harcban kell meghalnod, oda megy veled az ágy is!“

Ez ugyan nem egészen így van megírva, hanem azért hogyne ment volna előre a mohamedán katoná, mikor ugyis mindegy volt neki!

Már az övök volt a félvilág. Hanem mindig baj az, ha a prófétának nemesak zöld bugyogója, hanem számos utódja is marad az alattvalókra. Mert a khalifa mesterség olyan volt, hogy azt nagyon kényelmesen lehet praktizálni.

A rokon vérengzés egy olyan példáját sem találhatjuk a világ történelemben, mint a kegyes muzulmánoknál, az „igazhívőkés!“.

Az Abassidák és az Ommejadok álltak szemben egymással. Nem volt ezeknek egymással más bajuk, mint hogy az egyik család Abul-Abbástól, a másik pedig Ommejádól származott, s hogy mindketten — Mohamed-től származának.

Persze, nem volt ott a 19-ik század tudósa, hogy bizonyítsa az Ommejádoknak, hogy ök bizony nem származtak Mohamedtől, hanem származtak attól az Abu Sofjától, a ki Mohamedt Mekkából küzte és csak később békált ki véle.

Ellenben ott voltak maguk az Ommejádok s kezükben kardal is keményen bebizonyították hogy ök a próféta választottjai, mert ök az erősebbek. Birták is egy darabig „prófétai áldásai“, azonban már II. Mervánnal ez az áldás esütörtököt mondott. Az abassidák legyőzték és menekülés közben leszárták.

Itt jön aztán az a nagyszerű fogás, melylyel igen könnyen ki lehet pusztítani egy uralkodó családot. Erre a gondolatra Abdallah, az akkor uralkodó, isten tudja hanyadik Abul-Abbas nagybátyja kérhetne patenst.

A keleti emberrel nagyon könnyen lehet beszélni ha tud az ember neki néhány tetszős példa beszédet, metafórákat vagy érdekes mesét elmondani. Ez az Öreg Abul-Abbas nagyon okos ember volt. Először is tudta ezt, hogy az Ommejádok családja teljesen fe-

lesleges ezen a világon, másodsor pedig olvasott egy sereg görög mesét is. Ö nem tartotta azt, a mit Ö már kalifára fognak rá, mikor az alexandriái könyvtárt félegette, hogy vagy benne van az Alkorinban minden, tehát minden más könyv felesleges, vagy nincs benne, akkor meg éppen veszélyes az a más könyv. A bolondot ebben dologban megtette ugyan Omár, de ezt az okosat nem mondta. Ö tehát olvasott görög meséket, de az Ommejádok nem.

Összehívta az Ommejádok főfőcsaládtagjait, aztán bevitetett elébük egy kéve nádat. Kihuzott belőlök egy szálat, aztán még egy szálat s aztán összetörte. Erre elővette az egész kevést és igyekezett azt is e g y s z e r r e összetörni. Persze ez már nem sikerült. Ekkor némán ledobta és rámutatott.

Az Ommejádok nem olvasták ezt a görög mesét, de a keleti ember nagy gó képzeléssel és fölfogásával azonnal megértették őt. Oda borultak Abdallah kebelére, mondván: — Igen, Abdallah, nekünk ö s z e k e l l e t a r t a n u n k s i g y m e g d ö n t e t t e n n e k l e s z ü n k m i n t a p r o f é t a c s a l á d j a é s m i é n k l e s z a z e g e z v i l á g.

— Aldva legyen Alláh, hogy így megértettétek az ő szavát, mondá Abdallah, viszonozva az ölelést. A két család tehát kibékül. Hányan is vagytok ti Ommejádok?

Azok kiszámították az ujjajukon, hogy a család éppen 90 tagból áll.

— Alláh növezzze hosszúra a szakállatok árnyékát! Mi Abassidák is éppen 90-en vagyunk. Ez a kibékülés olyan világra szóló hogy ezt meg kell ünneünk lakomával. Jelenjete meg Damaskusban a ramadáu (büjt) hó utolsó napja után és megüljük, azt a világra szóló lakomát.

Ugy is lett. A nagyszerű örömnappra megjelent Damascusban mind a kilenczven Ommejád egy fényes teremben, hol már várt rájuk a 90 Abassida. A 90-ik a kalifa, Abul-Abbas volt. Nem is volt ugyan Abassida mind a 90, de hát Abdallah a főrendező így mondta.

Ekkor renbe állították a családtagokat, egyformát egyformához és Abdallah előre megmondotta, hogy midőn így állanak egymással szembe, akkor ha a Kalifa feláll, minden egyes pár térja a karjait, ha pedig a Kalifa elmondja, hogy „Nincs más isten, mint az isten“, akkor mindenki omoljon a partnere karjaiba.

Minden rendezés szerint történt. A Kalifa felállott — a karok ölelésre tartáltak. . . Sírí csöndben hangzott el a Kalifa szava:

— Alláh il Alláh, Mohamed razul Alláh.

Ebben a perzben megvillantak a török az Abassidák kezeiben s a karjaikba omló minden egyes Ommejádok a b a l o l d a l á b a m e r ü l t e k ! !

Irtóztató halálordítás töltötte be a fényes palotát; majd elsöndesedett minden. A padlót 89 királyi férfi teteme fődte.

A 90-ik, egy Abderahman nevű ifjú partnere elkésett a szurással és ő észrevéve a borzasztó mérszárlást, hirtelen kiugrott a csarnokból. A dőfés elhibázott fiu nem merészlőni s így Abderahman nyugton menekülhetett, hogy később Hispániában megalapítsa a kordovai kalifaságot.

A gyilkos királyi család némán állt meg rettenetes tette fölött, csak Abdallahnak volt lélekjelelente, mondván:

— Ilyen csekélységért nem hagyhatjuk

apított kiki-
g.
tartoznak az
vagyis 183
z 1881 LX.
árfolyammal
november hó
gyminiszteri
ővadékképes
éhez letenni,
170. §-a
bírósnál
ott szabály-
atni.

évi Szepe-
nysek mint

KAROLY
éki bírő.

ak'arát
mabb
rumot.
t.
felhívni
D.
ögés.
aj ellen.
KISS
ővénykivonata
enélai utasi
KA I dobozza
kr. THEA Egy
kis 25 kr.
bb eredmény-
hűgés re
s, hőkhu-
zenza), szük-
vuladás st.
ható Fáykir
f-hoz czim-
Budapes
17. Debre-
Tamásy Béla
(1)
szültetnek.
dás.
ődtőmegé-
54—72
—98 tétel
tétel szám
t 88 krta
631. szám
év árak,
eszes

1891. év
alapján
ati uton
ánlközök
hó 24 d.
eg gond-
0 %-ának
letétele
hány sza-
atok kö-
tisége te-
nem vál-
a jogot
is visz-
unk, vala-
is a vé-

én
Miklós
gyvád,
ics Jónás
ndboka.

nyerni az eszmének csak 20-30 tekintélyesebb, jellemes becsületes embert; s anyi taggal a szövetkezet már megkezdheti működését.

A 20-25 forintos üzletrészek melyeket a tagok 4-5 évi alatt heti 10 krajczáros befizetésekkel befizetnek, már elégséges arra hogy ezzel kezdani lehessen. Hitelük is fog lenni, mert ha a tagok üzletrészeik kétszeres összegig költsézettségét vállalnak, a szövetkezet hitelbiztosítva szemben nem fog vonakodni egy intézet sem ekkora összeget náluk elhelyezni.

A kezelési költségek alig érezhető ekkély összegre ruginak.

Az anyagi alap könnyen meg lenne teremthető és ezzel a kicsinynek látszó összeggel a jövőre nézve kiszámíthatatlan eredmények érhetnének el.

Mivel a szövetkezet kölcsönt csak józan cizókra ad, minők gazdasági beruházás, elpusztult házi állapotok pótlása, betegségben szenvedők családjának fenntartása stb. a kölcsönök kölcsönöktől visszatartja tagjait s megkövetelvének tőlük hogy pontosan fizessenek, mert ha nem kizártnak a tagok közül, rászorítja adóssáit a pontosságra, kötelesség teljesítésére, tagjait az utolsó krajczárnak meg takarítására.

A szövetkezet tagjai hetenként gyűlésre összejövén megbeszélhetik a gazda ember mellett kereseti forrásait, és az illető vidék metáinál más kínálkozó jövedelmi forrásait megkérve egyesült erővel, egyesített tőkével hasznosan tehetnek kezdeményező lépéseket. Egyesülhetnek vízenyos helyek lecsapolására száraz helyek csatornázására, vagy eszközöket bizonyos szűkségleteknek közös bevásárlására, hogy így olcsóbban, jobb cikkekhez jussanak.

Azonban a cél bár nagyon meglenne közelítve a községekben külön is oláitan működő hitelszövetkezetek által is, végkép csak az által érhető el ha a sok külön szövetkezet gazdasági organizmust képez egy nagyobb erősebb szövetkezet támogatása, utmutatása mellett.

Ez okból szükséges lenne, hogy a mint a pestmegyei községi hitelszövetkezetek egy központi hitelszövetkezet által gyamollitnak egy a most létrejövők is egyesüljenek egymással közös működésre egy központi hitelszövetkezet kebelében. Ezért helyes volna ha az egyházmegyei esperességek előbb elhatározzák, hogy községekben községi hitelszövetkezeteket létesítsenek, s az után felkérnek az egyházkerület illetve káptalan-támogatását hogy ez egy központi hitelszövetkezetet alkosson, melynek tagjai lennének részvényeik folytán a községi hitelszövetkezetek valamen nyien, s lehetne tagja az egyházkerületen, püspöki megyén mint alapítón kívül, bár mely más alapító is.

Vagy ha egy központi hitelszövetkezetnek ily alapokon való megalkotása nem vihető keresztül, az egyházkerületet illetve káptalan arra kell kérni, hogy valamely solid alapokon nyugvó nagyobb banknál ezközöket egy községi hitelszövetkezetek egyesítése által központi hitelszövetkezet gyanúnt egy külön osztályt nyisson a maga kebelében, melynek szintén lehetne bárki alapító tagja.

Villanyvilágítás és vízvezeték a Nagyerdőn.

— Nem álom, de valóság. —

Alig néhány éve, hogy kezdjük igazán megbeszélni a 3000 holdas Nagyerdőben rejő kincset, és ezt az anyagias élet lázas küzdel-

külni a pilafot! A rabszolgák hozzanak be drága perszonyégeket és mi meg tartjuk lakománkat a féltettök!

Ugy is tettek. Lstakarták a halottakat szűnyeg-ekkel, oda telepedtek élelők s a „körményekhez képest“ vigan érezték magokat.

— Ugyan felséges kedvem van, mondá Abdallah, hogy ha a próféta nem tiltaná, még bort is innám, mint valami keresztény gaur kutya.

A kalifa erre így szólt:

— Avagy használd-e te másra a sorbetes eszszédet, mint hogy sorbetet igyál belőle?

— Bizonyára nem uram kalifa. Mert aki abba mást tenné, mint sorbetet, annak leütetném a fejét.

— Igen, ha volna hozzá hatalmad. Mert pl. hogyan ütötnéd le az én fejemet, ha én tennék mást a sorbetes eszszédbe?

— Igazad van uram kalifa.

— És a tölöttö azzal az Abassidák sorbetes eszszédjét, maga is nagyokat nyelvéen a tiltott nedűből, a miből az következett, hogy egyszerűen csak így kiáltott fel.

— Az ürdög fog veletek fáradni! Töltösnök kiki a maga sorbetes eszszédjébe.

E naptól kezdve szabad a mohamedánok bort élveznie, ha azt sorbetes eszszédből issza.

Ilyen kedélyes lakoma folyt le Urunk a Jézus Krisztus születése után 750-ik esztendőben, Mohamed útasa a Hedzra után pedig 128 esztendővel Damasusban, nyolczvankilenc királyi holttestem felett.

Ilyen derék lakomák is előfordulának az isteni közepkorban.

meiben kifáradott test és lélek felüdítésére kiaknázni. — Más nagy városban régóta kies paradicsomná alakította volna már az emberi kéz ügyessége, az emberi ész leleményessége, ez a természet által plántált, százados tögyfakkal sűrű erdőt, — a milyennel Magyarországön kevés város dicsekedhetik.

Valahára mégis ráléptünk a helyes utra; serényen fáradozva azon, hogy a Nagyerdőt igazán vonzó, kellemes üdülő helyülé alakítsuk át. — Az ürvendetes változás a közuti vasut kiépítésével kezdődik. Azelőtt csak vasárnap népesült meg az erdő, azóta hétköznap is tömegesen keresi fel azt a közönség.

Azelőtt nem volt ott egyéb egy lövészekben szükülködő lövőházak, egy néptelen furdónál, egy még néptelenebb vendéglőnél meg egy rozszant leveles szinnél; azóta felépült a tornyos nyári vendéglő óriási táncsteremmel; egész telep alakult a város költségén épült villákból; mesterséges jégpálya, kényelmes csarnokkal kínál télen szórakozást a közönségnek; kertész keze csinos parkká alakította az erdő egyrésztét; a polgári lövőházat magához váltotta a város, hogy csináljon belőle kávéházat és cukrász helyiséget, a lövöldözés sportját üző uraknak pedig féreesebb helyen építettett kisebb, de nekik ép úgy elegendő lövőházat.

Ez a gyors, minden ideget meglepő átalakulás és beruházás pedig folyamatban van egyre. úgy hogy az eddigi művek csak kis részét teszik annak, ami a Nagyerdőn a közel jövőben történni fog. — A főszámvadó ur asztalán ismét több nyári lak terve vár kivitelre, ami főként azért esáhitó vállalkozás, mivel a nyári lak építés üzletnek is jól beválík, lévén igen kaposák a nagyerdei nyári lakások.

Tegnap megirtuk, hogy egy ad hoc küldött bizottság a tanácssal egyetértve a nyári szinkört is a Nagyerdőn javasolja felépíttetni. A városi tanácsnak ugyanazon tagja pedig, aki a legjobban buzgólkodik, hogy a Nagyerdőt minden tekintetben modern szórakozó helyülé váljék a debreczeni közönségnek, azzal a tervvel is komolyan foglalkozik, hogy a Nagyerdőn a park öntözésére, a furdó nyárilakok, vendéglő és szinkör vízzel való ellátására vízvezeték, világítására pedig villanyvilágítás rendeztessek be.

Már képeletben is remek a kép, melyet szép esendes nyári este a villanyos fényárban uszó, bővízzel megöntözött sétautakon hullámzó közönségtől népes Nagyerdőt mutatni fog. — Ez nem álom már; nem soká valóság lesz.

Hogyan lehet szerencsésen vadlibára vadászni?

— Deli Mátás megszívlelendő tanácsai. —
H.-Hadház decz. 5 891.

Tekintetes Szerkesztő ur!

A családi gondok forgó szele ide Hadházra" továbbított; itt egy boltban pápaszem vásároltam, becses lapjának ez évi 245-ik számát adták a pápaszem jóságának elbírálására; melyben szemem eléjébe került a hortobágyi vadlud vadászatra vonatkozó értesítés.

Igaz hogy életemben nem löttem egyebet egy szürke gemnél, Barát koromban történt ez, régen volt; de még most is emlékszem reá, mert a halottnak vélt gémet puslán hegyére akasztva vivén a klastromba, én nékem egy olyan cipészt adott, hogy félret huszonnyeg szerelmi pofoncsapással. Mind e mellett is, mivel hortobágyi hosszú időre nyult lakásom következtében, sok vig vadászimborák társaságát, okos beszédjeiket, vadász filentéseiket oly igen sokszor volt szerencsém hallani, lélekben valódi vadászmasternek műveltem ki magamat; merem hinni, hogy a vadludak szerencsés vadászatára tanácsokkal szolgálhatok.

Legelső tanácsom a kiránduló vadászcompániához az, hogy meleg ruha, tele kulacs és megrakott szeredás nélkül vadlud vadászatra ne menjen.

Második a társaság legyen legalább nyolcz vagy tíz tagból alakulva; vagy fogadott puskázók által ennyire kiegészítve. Harmadik: hogy az elhullott, illetve lehullott ludak egyenlően legyenek elosztva. Negyedik: hogy a vadásztársaság a reggeli vonattal érkezzen ki és kellő számú szekerekről, legűrdőkről előre gondoskodjanak.

Az így előre berendezett vadásztársaságból egy vagy két tag menjen ki a Halas közé már délután három órára; ugyancsak egy vagy két tag a sertés járásra; a többi a Szász feneknél és a Ludas-papere körül telepedjen le. A legtöbb vadlud a Ludas környékén szeret éjjeleni, hogy a néptelen Margitai pusztán lévő jó őszi vetésekhez a Halas környéken, közel a nádudvari szinte néptelen pusztán fekvő nagy tábla vetésekhez, a melyeknél fogva a Ludas környékén szokott lenni a nagyobb vadlud aratás.

A Halas közé és a Sertés járáson lévő vadászok vagy csak lövöldözök, már nap lementé előtt időnkint durrogassanak; hogy az azon oldalon megtelepedett vagy megtelepedni akaró vadlud falkák a Ludas tájára húzódnak, a hol a húzás idejére már legűrdőbe megtelepedett vadászokra oly mennyiségben fog repülni, amint azt egy szenvedélyes vadász ohajtja.

Egy olyan vadásztársaság mint a milyen Exellentias, Méltóságos, Nagyságos urakból alakulva legközelebb kint volt a Hortobágyon, a vadászat érdekfeszítő szenvedélyét élvezni, nagyon megérdemelte volna az ilyen berendezést.

Tanácsadásra egy társaság közé sem tolokodom; de utóvégre is mivel bucsuzom a Hortobágytól senki sem veheti tőlem annak, hogy ezen tervet illetve vadásztanácsokat ezen tisztességes lap hasábjain közöltem.

Mindezek után nem marad más hátra, mint, hogy a lelövendő vadkacsákhoz — jó ötvágyat kívánják.

Tts. Szerkesztő urnak kész szolgálja

Dely Mátás.

Jól eső hangok.

— A hazafias hitközség. —

Valóban jól eshetett minden hazafias lelku embernek a debreczeni izr. hitközség ujjonnan megválasztott rabbijának hazafias lévtől áthatott beszédét hallani — de örvendetes esemény számba mehet a dr. P. p. p. r. Alajos üdvözölő beszéde is, aki az izraelita hitközség előjáróságának és képviselőiségének megbízásából a hitközség nemzeti, hazafias magyar álláspontját fejtegette ki, a szokásos bevezető üdvözölő szavak után a következőkben:

A debreczeni izr. hitközség tulnyomó többsége vallási tekintetben köztudomás szerint rendíthetetlenül áll az őseitől öröklött és történelmileg kifejlesztett tálmudi-rabbinatus talaján, ezen állásponthoz tántoríthatlan hűséggel ragaszkodik, és attól egy hajszálnyira se eltérni legfőbb vallási és felekezeti kötelességének tartja. E mellett azonban egyáltalában nem zárkózik el az előrehaladt korszak szelleme, a megváltozott idő- és politikai viszonyok parancsolta követelményeitől sem: és az általa már islétesített és a jövőben létesítendő felekezeti, humanitikus, iskolai, jótékonyági és egyéb intézeteiben a modern kultúra nagy szabásvivmányait is ohajtja felhasználni; de mind ezeket csak az ősi vallás tradícionális keretén belül, és azzal teljes összhangzásban kívánja érvényesíteni. A mi pedig ezen községben főként jellemző, az az azon igaz, őszinte hamisítatlan, minden hazafiatlanságra képző patriotizmus, a ma lángoló, hazaszeretet, mely ezen községnek minden egyes tagját, a projekt nagyját, fiatalt, vénét egyirání hevíti. Igenis őseink vallásához hiven ragaszkodó magyar zsidó község kívánunk lenni és maradni az idők végezetéig: magyar szellemű, magyar jellemű, magyar gondolkozású, magyar érzésű!

Es azért oly nagy ma a mi örömmünk, mert teljes meggyűződésünk, hogy főtisztelendőségében szerencsénk volt meggyerhetni azt a fenkült szellemű lelkipásztort, a kitől minden fentebb jelzett aspirációink megvalósulás bizton várhatjuk és remélhetjük. Merítjük pedig ezen reményességünket ama nagy szobani, mely hatása, a községi élet minden ágát felölölő jeles beszédéből, melylyel főtisztelendőség néhany hónappal ezelőtt hozzánk betöszöntött, és melyből meggyűződöttünk, hogy községünk csak is oly szellemi vezetés mellett boldogulhat és előre haladhat, mely főtisztelendőség ama fényes beszédében oly szépen, oly kellemesen kifejtett elveken alapszik.

Igenis nagy és őszinte örömmel üdvözöljük főtisztelendőség szerencsés megérkezését községünk körében; mi főtisztelendőség és rabbinészi székének elfoglalásától nagyon sokat várunk: várjuk egy új, egy jobb, egy szebb korszaknak irányulását községünkben: a lelkes hitbuzgalom, a mérsékelt, de folyton növekedő előhaladás, a nemzeti kulturairánti lelkesedés dicső korszakát!

Templomunk szószéke nem leend többé, úgy mint eddig, rideg némaságra kárhoztatva; ezentul főtisztelendőség onnan fogja hirdetni buzgó éhitattal hallgató hibeinek lsten szent igét és fenséges vallásunk elévülhetlen örök igazságait, és — a mi a fő — hirdetni fogja azokat drága hazánk zongzertes bübájos nyelvén!

Helyi hírek.

Tájékoztató.

A királyi táblán hivatalos örök a segéd és kező hivatalokban d. e. 8-12, d. u. 2-5 óráig tartatnak. — Az írtató, kiadó hivatal és az írtató a felelnek felvilágosításokat ad hétköznapokon d. e. 9-11, d. u. 3-4 óra közt; vasárnapokon és ünneppapokon d. e. 10-11 óra közt.

Nyilvános olvasóterem a kollégiumban nyitva van hétfőn, szerdán, szombaton d. u. 3-6-ig.

Anyakönyvtár a kollégiumban a közönségnek nyitva pénteken délelőt 11-től 12-ig.

Múzeum a kollégiumban nyitva van vasárnaponként d. e. 10-től 12-ig.

Színházban előadások naponta péntek kivételével kezdődnek este 7 órakor.

Nagy sétahangverseny vasárnap és ünneppapokon d. u. 6 órakor „Margit furdó“ nagytérmeben.

Jogász táncszertély. A Bika dísztermében. Deczember 12-én.

Decz. 30. Zion egylet táncmulatsága a Szik-szabán.

— A „Csokonai kör“ irodalmi szakosztálya f. évi deczember hó 11-én d. u. 5 órakor a városban nagy tanácsteremben rendezve felolvasó ülést tart, melyre az érdeklődő t. közönség ezennel meghívatik. Tagok s családtagjaik díjtalanul lépnek be. Nem tagokuk belépti-díj személyenként 20 kr. Belépti-nyelk válthatók előre Tóth Béla Gyógyászernak urnál mint a kör pénztárnokánál (Főpiacz Tisza ház) hol a tagsági igazolványok is ki-válthatók.

A felolvasó ülés tárgysorozata:

1. „Apró történetek“ írta és felolvasa Verthei Gyula.

2. „Debrecezen 1945 ben“ tanulmány Debrecezen város középítési, szépítési, kulturális és közgazdasági teendőiről; írta és felolvasa Dr. Balkányi Miklós.

3. „Szerelemi dalok“ írta és felolvasa Rudnyánszky Gyula.

Debrecezen 1891 deczember 6-án.

Dr. Tüdös János.

irod. szakoszt. titkár.

— Rendkívüli városi közgyűlést hívott össze a főispán ur megbízásából Simonffy Imre kir. tanácsos polgármester deczember hó 10-én — csütörtök — d. e. 10 órára. A közgyűlésnek egyetlen egy tárgya lesz a belügyminiszter 1891 nov. 24-én 68098/III. szám alatt kelt körrendelete értelmében az üresedésben lévő választott bizottsági tagsági helyek betöltése iránt intézkedés.

— Hajdu vármegye közigazgatási bizottsága rendes havi ülést f. hó 14-dikén délelőt 9 órakor fogja megtartani.

— Dégenfeld József gróf főispán, ki a Budapest tartott protestáns zsinaton részt vett, ma haza érkezett, hogy a hónap reggel 9 órakor tartandó állandó választmányi ülésen elnökölhessen.

— A nyári szinkör építése tárgyában létrejött bizottsági megállapodás városzerte közhelyesléssel, élénk tetszéssel találkozott; épen ez az általános rokonszev, melyben a közönség a nyári szinkör tervét részesíti, nyújt reményt az iránt, hogy a szinkör rövid idő múlva felépül. Még most azonban korai az ügyet a közönség elé mint elhatározott, befejezett tény állítani, mert bizony ez idő szerint nem egyáltalán az egy jó uton halad, sikeres megoldással kecsegtető de nem egészen megérett tervezésnél. Hiszen még több retortán kell keresztül mennie a kérdésnek, a különböző szakbizottságok, a tanács és a városi közgyűlés tárgyalásain; még azzal sem vagyunk tisztában, mibe fog kerülni. A főszámvadó ur is csak annyit mondott, hogy mérsékelt költségvetés esetén a szükséges összeget rendelkezésre bocsátja. Az építési program kidolgozásával megbízott küldöttségnek több vázlatos terv fog tájékoztatásra szolgálni, így pl. Gregersen és Fischertől, továbbá Tóth Istvántól, akik a nyári szinkörök terveit czirkusz előadásokra tekintettel készítették el ezelőtt két évvel. A Gregersen féle terv kivitele egészen faszterkezettel mintegy 20 ezer forintba kerülne. Az építési programnak decz. 15-re kell készne lennie, mivel 16-án már tárgyalni fogja azt a bizottság.

— A debreczeni orvosgyógyászati egyesület Deczember hó 12-én d. u. 5 órakor saját helyiségében havi ülést tart, melyre a helybeli és vidéki tagok tisztelettel meghívotnak. Az ülés főbb tárgyai: 1., bizottságok alakítása a pénztár és könyvtár megvizsgálására 2. Debreczen invózzel való ellátása tárgyában megkezdett eszmecsere folytatása, előadó Dr. Kenézy. — 3. folyó ügyek. Debreczen 1891. decz. 6. Dr. Varga Géza egyll. elnök.

— A debreczeni kolbász reputációja érdekében Boczkó Sámuel főkapitány mindent elkövetett, hogy a trichinos kolbász állítólagos küldőjét felfedezze. Mindent alaposan átvizsgáltak azoknál, a kikre a gyanu esett, de senki semmi gyanusant nem találtak. Mint értesülünk, a debreczeni heutesek mozgalmat indítottak a debreczeni kolbász rehabilitása végett.

— Kollegiumi tanárok bor és fa deputátuma. A főiskola akadémiai igazgatója megkereste a városi hatóságot, hogy a főiskolai tanárok számára századok óta adatni szokott ugynevezett bor- és fa deputátumot az 1891/92. évre utalványozza ki. — Ez időszertint 29 tanár élvezi ezt városi segedelmet; csakhogy nem mindnyájan egyforma mértékben kapják. Így a személyenként 63 frtot tévő bordeputátum csak 13 tanárnak jár ki, fadeputatátum pedig 28 kap; de ez a fabeli járandóság sem egyforma; vannak a kiket 34 köbméter tűzifa illet, van olyan a ki 25 kb. métert kap és ismét vannak olyanok is — ezek teszik a legnagyobb számot — a kiknek fejenként 19 köbméter fa illetőség jár. — A bőkezzü város még be is szállíttatja a tűzifát.

— Pályázatok ösztöndíj alapítványok. A belügyminiszter értesíti a város közönségét arról, hogy a győri kir. árva alapítványok közül 14 100-100 frtos, a gróf Eszterházi féle alapítványok közül pedig 3 300-300 frtos ösztöndíj megűesedett. — Jó magaviseletű szorgalmas, kath. vallású tanuló vagy iparos inasok, sőt leányok is pályázhatnak értük. A folyamodványok a kir. árva ösztöndíjakra Nogáll Károly győri püspöki

helyen pedig zsendő tanác

zését kör“ este méberől. I az ut új há vezet szűnt élelm egyét

Mihály hogy mu u de eg minte lózat r ec Richa ségei amely lenek

táncz hiba c tán, C Eudr r en e kieme említő hó 10

Kálm ki mi radon viselő tett e Sz. 1. szinte árucse lyei m 1-2 tetha 400,00 ná, a a főt a kör mege vezető nácsn

nap, l rozott tefni.

fejtdre r-ndő tett e megűl kegyes ta t ből, m nek az időben rendő tanári nárkai ből e azért nárkaz zonyit giumb jól vis ványyn karho eljőte, fu. A dalást nem jó akert tartott nem a hibát, tehát, és az

géről Híradó E köz mester folyó tetett ekkor kr. ad közül 5-10 20-50 100 fr jellema az eset csupán sőt így sőtét k hogy bentőer élhetés sok m adatok az elő zet re 1890-b szesen mindak komoly

odalmi szakos-
d. u. 5 óra-
termében rendez-
az érdeklődő t.
Tagok s család-
Nem tagokokak
kr. Belépti je-
éla Gyógyseréz
nokánál (Főpiacz
olványok is ki-
orozata:
etek" írta és
ben" tanulmány
szépítési, kutu-
töl; írta és fel-
k" írta és fel-
ber 6-án.
Tüdős János.
szakoszt, titkár.
gyűlést hívott
sából Simonffy
star december
e. 10 órára. A
tárgya lesz a
4 én 68098/III.
Értelemében
szabtsági tagsági
ülés.
gazgatási bizott-
14-dikén dél-
ni.
főispán, ki a
s zsinaton részt
a holnap reg-
ó választmányi
tése tárgyában
adás városzerte
ssel találkozott;
ev, melyben a
tervét részesei,
a szinkör rövid
azonban korai
elhatározott, be-
ny ez idő szerint
haladó, sikeres
n egészen meg-
több retorjánk
lének, a külön-
ács és a városi
azzal sem va-
rúlni. A főszám-
ott, hogy mérsé-
lékséges összeget
pítési program
dóttiségnak több
ására szolgálni,
ól, továbbá Tóth
inkörök terveit
ttel készítették
gersen ívte terv
tel mintegy 20
ési programnak
e, mivel 16-án
szabtság.
gyserész-egylet
6 órákor saját
melyre a hely-
el meghívotnak.
ottságok alkali-
megvizsgálására
ellátása tárgya-
lytatása, előadó
yek. Debreczen
za egyt. elnök.
sz reputációja
nel főkapitány
richinos kolbász
Mindent alapo-
kikre a gyuan
at nem találtak.
hentesek moz-
i kolbász reha-
r és fa deputá-
gazgatója meg-
gy a főiskolai
a adatni szokott
umot az 1891/92.
időszert 29
elmet; csakhogy
értékben kapják.
tévő bordepu-
ki, fadepután-
tábeli járandó-
a kiket 34 kőb-
a ki 25 kb. mé-
anok is - ezek
- a kiknek fe-
ség jár. - A
ttatja a zúfítat.
alaptványok a.
város közönsé-
ára alapítvá-
s, a gróf Eszt-
l pedig 3 300
sedett. - Jó
h. vallásu tanu-
nyok is pályáz-
yok a kir áva
győri püspök

helyenköz, az Eszterházy főle ősbüdjakra
pedig a tatali Eszterházyuradalomhoz inté-
zendők költségek felszólalva. Bővebbet a városi
tanács jegyzőknél.
— „Debreczen 1945 ben“ című érteke-
zését fogja Dr. Balkányi Miklós a „Csokonai
kör“ felolvasó estélyeni Pántenken f. hó 11 én
este 5 órákor a városi háza nagy tanács ter-
mében felolvasni a jövő szavaz Debreczenjé-
ről. Erinteni fogja a városi középítkezéseket,
az utcák szabályozását, körutak építését, az
új házszámozást, a villamos világitást, a víz-
vezeték ügyét, a házaenkénti koldulás meg-
szüntetését, a szegény ügy rendezését, a köz-
életmezés és központi vásárcsarnok ügyét és
egyéb fontos megoldásra váró városi ügyeket.
— Lövonatu vasut Nagyváradon. Mezey
Mihály nagyvárad közjegyző tervbe vette,
hogy Nagyváradnak minden élelnebb forgal-
mu utczáját lövonatu vasutalálózása be, —
de egyelőre csak három fővonalt építtetne ki,
mintegy 3800 méter hosszban. Az összes hál-
lázat terjedelme 7900 méter. A tervekét de-
reczeni mérnök Rösszler Richard dolgozta ki. A három fővonalt költ-
ségei 200, ezer forinttal vannak előirányozva,
amelyet részvények kibocsátása által remény-
lenek beszerzeni.
— Hibaigazítás. Az Alföldy Károly
tánczvezéjéről hozott tudósításunkba sajtó-
hita csuszott be, a mennyben Alföldy Zoltán,
Csávay Ernő, Uzonyi Kálmán és Tóth
Endre a negyeseket nem „lejtették“, hanem
rendezték és mint ilyeneket akarta őket
kiemelni a tudósítás. Ezzel kapcsolatban meg-
említjük, hogy Alföldy Károly tánczvezér a
hó 10-étől új tanfolyamot nyit.
— Arcsarnok Nagyváradon. Rimanóczy
Kálmán építész gyakorlatias módját találta
ki miképen építsenek arcsarnokokat Nagyvá-
radon. Ertekezletre hívta össze a városi tiszt
viselőket és a hírlapírókat és előbök terjeszt
ett egy előző czelszerű tervet. E szerint a
Sz. Lászlóterem és a nagy piaczon 42 föld-
szintes, csinos, faszerkezettű pavilon rendszerű
arcsarnok építtetnek összesen 850 árulóhely
lyei mindössze 68000 frt költséggel, amelyet
1-2 év alatt a jövedelmekből förlésztetni
lehetne. Azután pedig a jövedelmeket egy
400,000 frtos kölcsön amortizációjára fordít-
nák, amely kölcsönből realizálnak a színházat,
a főútcának a Bazar előtti kiszélesítését és
a körúparti korzót. A szerencsés terv nagyon
megtetszett az értekezletnek és kérte a ter-
vezőt hogy kivétel végett nyújtsa be a ta-
nácsnak.
— Egy uriembert azon esíttek rajta teg-
nap, hogy a színház előcsarnokában sziva-
rozott. A III. ker. kapitányság meg fogja bünt-
etni.
— Egy diák furfangja okoz most nagy
fejtörést két testületnek: a tanári karnak és a
rendőrségnek. Egy diák, a ki többször köve-
tt el kihágást, a rendőrség által több ízben
megbüntetve. — A rendőrség volt olyan
kegyes, hogy ezeket a büntetéseket nem hoz-
ta a tanárkar tudomására csupa humanitás-
ból, mert tudta, hogy abból nagy baj szármá-
nék az ízsére. Ez a fiú azonban az utóbbi
időben olyan kihágást követett el, melyet a
rendőrség már nem halgathatott volna el a
tanári karnak előtt. A fiú ezt megsejtve, a ta-
nárkarnak előadta, hogy egészségi szempont-
ból el kell hagynia Debreczent időközben,
azért tehát adják ki a bizonyítványát. A ta-
nárkar ezt jóhiszeműleg meg is tette, jó bi-
zonyítványt adva az illetőnek, a ki a kolle-
giumban kifogás alá nem esett, mert ott elég
jól viselte magát. A fiú ellábal a jó bizonyít-
ványával más hóra. Ekkor érkezik a tanár-
karhoz a rendőrség átirata, melyben lefektik
előtte, hogy milyen karakter volt az illető
fiú. A tanárkar aztán természetesen lelki far-
dalást érzett a felett, hogy arra nem érdeme-
nek jó bizonyítványt adott. De lelkiismeretét
azért tisztának érezte és csak a rendőrséget
tartotta hibának, mely a fiú kihágásairól
nem értesítette őt. A rendőrség pedig a huma-
nitásra támaszkodik, mondván, hogy nem
akart egy rökáról két bört lenyuzni. Ki hát
itt a hibás? Senki. A tanárkar bizonyára
nem az s csak a rendőrség követett el forma-
hibát, melyet ment a humanitás. Legjobb lesz
tehát, ha a boldogtalan diákok futni hagyják
és az egész ügyet ad acta teszik.
— A debreczeni iparosok adózó képessé-
géről szomorú adatokat közöl „Debreczeni
Híradó“ című hetilap S z o m b a t i száma.
E közlemény szerint a képesítéshez kötött
mesterséget üző 1540 debreczeni iparosra a
folyó évben 30710 frt 41 kr. államiadó vet-
tetett ki (egy fejenként 20 frt esik); ugyan-
ekkor 446 bejegyzett kereskedő 27043 frt 87
kr. adóval van megterhelve. — Az iparosok
közül 3-5 frtig terjedő adót fizetett 84,—,
5-10 forintig 754,—, 10-20 forintig 351,—,
20-50 frtig 223,—, 50-100 frtig 60,—, végül
100 frton felül 68 egyén. Bizony ezek nagyon
jellemző és mélyen elszomorító számok, még
az esetben is, hogy ha ezen adóösszegek
csupán a mesterségre kivetett adót jelentik,
sőt így tisztában mutatják az elszomorító
sütét képet. Mert arról tesznek bizonyítást,
hogy iparosaink legnagyobb része megdüb-
bentően csekély keresetre van utalva a meg-
élhetésnél és igen kevés azok száma, a kik
sok megrendeléssel vannak elhalmozva. Az
adatok annyival inkább elszomorítóak, mivel
az előző évhez képest apadást, tehát a hely-
zet rosszabbodását mutatják. — Ugyanis
1890-ben 1584 iparos volt megadóztatva ös-
szesen 32152 frt 84 kr adóval a folyó évre pedig
mindakét szám jóval kevesebb. — Bizony ez
komoly figyelmet érdemel, orvoslást igényel

és nagyönigazolja a lapunk
nov. 21 és 23 diki számában sürgetett
ipari raktárszövetkezé-
tek felállításának sürögő szükségességét,
amelyet a bajok orvoslásának egyik hatbosz
gyógyszerül ajánlott. Sz. munkatársunk.
— A vasárnapi munkaszünet és a pálinka
mérés. A következő belügyminiszteri rendelet
széles köröket fog érdekelteni. A kassai
kereskedelmi és iparkamara a kereskedelem-
ügyi m. kir. miniszter urhoz intézett távirati
kérvényében a miatt emelt panaszt, hogy az
ottani hatóságok az ipari munkának vasárna-
pi szüneteléséről szóló 1891: XIII t. cz.
alapján f. évi július 1-én 37892 sz. a. kiadott
kereskedelmi miniszteri rendelet II 9 pontját
akként értelmezik, hogy a bor-, sör- és pá-
linkaméréssel foglalkozó keresmaüzletekből
vasárnap pálinka nem árusítható. Tudomás és
mihez tartás végett a nevezett miniszter urral
együttérőleg ezennel értesitem a város közön-
ségét, hogy a hivatott rendelet csakis a
kizárólagosan pálinkaméréssel foglalkozó üzle-
tekre nézve nem állapít meg kivételt, azonban
a bor-, sör- és pálinkamérésre jogosított
keresmaüzletekből az ott szokás-
os italok, tehát pálinkaneműk is, amennyi-
ben ilyenek előírására az illető az italmé-
részi jövedelekről szóló törvények és szabályok
értelmében jogosítva van, vasárnapon
egész nap a pontát kímélhetők.
Budapestten, 1891. november 10-én. A minisz-
ter helyett: L u k a s György államtitkár.
— Bazárt iskola. Kegyetlenül dühöng
városunkban a közegészségtelenség; ebben a
nedves, harapnivalóságig sürűen ködös időjá-
rásban buján tenyésznek a mindenféle ragályt
terjesztő bacillusk és bakteriumok; hur-
tos betegségek, nátha, influenza, toroklob
és difteritisz, ezer meg ezer embert, fel-
nőttet, gyermeket fektet ágyba, hogy a
népszámláló ügynökök tapasztalatai szerint
alig van hár, a melyben beteg ne talál-
nánk. — Különböző az aprónemzedék szenved
a különféle gyermek betegségektől. Az árok-
utcai fia elemi iskolát dr. Balkányi Ede ke-
reletli orvos tanácsára új évig már be is zárt-
ták. Ez iskola tantermében, mely 60 növendék
befogadására épült, 100 gyermek volt ös-
zesen tolvá s ezek közül 30 megbetegedett.
— Munkások dalestélye. A debreczeni
„Munkás dalestély“ december hó 12-én szomb-
a Margit fürdő dísztermében Kubacka
István karnagy vezetésével és Zsiga Józsi zene-
kara közreműködésével, a „zászló alap-
javára“ táncszal egybekötött dalestélyt ren-
dez, következők műsorral: „Kápolna“ Kreutzer
„Ha meghalok“ Mácsay. „Pepitaut“ G-né
„Kossuth nóta“ Lányi. „Király induló“ Hu-
ber. Kezdet este 8 és fél órákor. Belépti-
díj személyenkint 50 kr. Egyeleti alapító és
pártoló tagok szabadjegyeiket használhatják.
Jegyek előre válthatók: Czék József pénztár-
noknál, (Rózsabokor) Kisujtöcza Kovacs
József üzletében (Telek utcza). Este a pénz-
tárnál. Felülírtétek köszönettel vétetnek s
hírlapilag nyugdíztatnak.
— Vármegyei közgyűlése. Hajduvármegye
törvényhatósági bizottsága december hó 15.
délőtt 9 órákor rendes közgyűlést tart,
melynek tárgysorozatára 56 ügydarab van
felvéve. Ezek közül a nevezetesebbek: A
miniszter jóváhagyja a jövő költségvetést.
Be mutatják a virilitást jövő évi névjegyzé-
ket. A vármegyei pénztárak megvizsgálat-
tak. Közgazgatási bizottsági helyek betölté-
se. Az utjonnan rendszeresített szolnabiról áll-
lás betöltése. A fegyelmileg elmozdított mér-
tékhitelesítő állásának választás utján való
betöltése. A vizsgálóegylet átirata párto-
lás végett. Leogyl Imre indítványa Boeskey
aroképének a gyűlésterem számára való le-
festését iránt. Községi számadások és költség-
vetések.
— A kamara részvétíratá. Mint már je-
leztük, a debreczeni keresk, és iparkamara
részvétíratot intézett méltóságos özv. Révész,
Bálinthoz, mely részvétírat egy alakjánál
mint tartalmánál fogva megérdemli, hogy nyil-
vánosságra hozassák:
Méltóságos aszonyom!
A kereskedelmi és iparkamara nov. 14.
tartott rendes közgyűlésén megemlékezvén
azon országzerte mely részvétét keltett
gyászszertől és ama veszteségről, mely szer-
tetett férje méltóságos Révész Bálint a ti-
szántuli ref. egyházkerület püspökének elhun-
yával főleg Debreczen városát érte, a legmélyeb
megilletődéssel fogadta azon fájdalom már
külömben is tudott, mindnyájuk szeretete és
tisztelete által környezett férfi halálának
híré s elhatározta, hogy mélyen érzett rész-
vétének egyfelől jegyzőkönyben ad kifejezést
másfelől, hogy ezen szomorú kötelességének
teljesítéséről méltóságodat értesíti.
Bár meg vagyunk győződve, hogy ka-
maránk ez intézkedése csak meg fogja ujítani
azon fájó érzéseket, s elfogja szakítani a hü-
férj után még sokáig vérző hegedő szívsebet,
sőt így tisztában mutatják az elszomorító
sütét képet, a tudost, a törvényhozót főpás-
torunkat gyászoljuk és Méltóságod ö benne e
földi létben feltalált és elvesztett minden
boldogságát siratja, mégis midőn közgyűlésünk
határozatának foganatosításában kermünk kell
méltóságodat, hogy e részvétíratunkat elfo-
gadni kegyeskedjék, egyszerűsdim kívánjuk,
hogy legnagyobb bánatában, mert a vigaszt
amaz örök törvényből, mely arra tanít, hogy
következzünk! s hogy a kiket elvesztettünk
szeretteinkkel egyesülni fogunk az örökké-

valóságban. Debreczen 1891. nov. 20. Se s z i-
tina Lajos elnök. Dr. Király Ferencz
titkár.
— Baleset egy üveges boltban. Ifj. P. J.
üveg és porcellán kereskedésében ma d. e.
szerencsétlenül járt egy Papp Gyula nevű
fiatal kereskedő segéd. Ládára állva akart
fölrakni egy csomó porcellán tárgyért: egy-
szer csak beszakadt a láda födele; ő lebakott
s balrajárán súlyos sérülést szenvedett, a tá-
nyérok pedig összetörték. Beszállították a
kereskedő ifjak kórházába.
— Műdszer a csavargás ellen. Egy mun-
kásnőnek csavargó kis fia volt, a ki nagy
hajlammal bírt arra, hogy beálljon az apró
tolvajok közé. Az anya munkával volt elfo-
glalva, nem őrizhette gyermekét. Ugy eszelle
ki hát a dolgot, hogy míg ő a munkában
jár, a fiut odakötötték egy súlyos asztal lá-
bához. A kis nebuló eleinte azon mesterke-
dett, hogy a kötelet elszakítsa, azonban az
nem sikerült, ekkor ordítani kezdett, mint
fába való féreg, összehaditva a szomszédokat,
a kik aztán megszabadították.
CSARNOK.
A kizöldült tél.
Az egész csunya história pedig onnan
ered, hogy Idős Tamás — különben érdemes
háziur és aglegény egy esős délutánon a
tükörbe nézett. A tükör, legyen a kerete
aranyos, dífta, vagy faragott palisander, min-
dig és mindenütt kenesős üveg. Idős Tamás
ur pedig eléggé háziur volt ahhoz, hogy igazi
tükörbe nézzen, nem amolyan festett szinpad-
tükörbe. Valószínű, hogy a fölfedezés, amit
ez alkalommal tett, nem volt kellemes. Idős
Tamás ur ugyanis boszus arczal fordult el
az udvariati tükörtől s beesöngette szol-
gáját.
— Egy czimtartat hoz nekem gyorsan,
— szölt az elősiető szolgának. Az elősietett.
Idős Tamás ur tétováza lépett újra a
tükörhöz. Megjédt a saját kuszgázó arczától.
V szedelmesen kopaszodik. A feje buján szé-
pen kikanyarított kerek hold ékeskedik s az
a kevéz ritkás haj, ami körüli, rettenetesen
kezd eresedni. Pedig ez nagy baj. A bájos
Carola véletlenül sokkal jobb izléssel bírhat
semhogy kopasz, deres fejű szeretőket tartson.
Ott vannak körülötte dus hajju, ékesen arnyé-
kolt feji gavallérok, csak a kezét kell ki-
nyujtani feléjük, hogy valásson...
Szegény Tamás ur pokoli kínokat szen-
vedett. Hogy ő kopasz. Hogy őt immár bi-
zony senki el nem fogadja komolyan. Csak
nem blamirozza magát egy asszony sem.
Ugyan mit is hinnének az izléséről. Carola
lesz az első, aki kiadja az utját. Azt pedig,
bizonyos, tul nem éli. Nem. Ezen segíteni
kell és segíteni fog. Reá szán két emeletes
házat...
— Az inas visszajött.
Lászas gyorsasággal kapta ki Tamás ur
a kezéből a könyvet. Csakhamar megtalálta
amit keresett. Reménytelten táncoltak elő-
te a czifra betűk:
Lepage utóda, illatszerezés és hajúvesztő
szerek kizárólagos föltalálója és előirásítója.
X. utca, 85. szám.
Ime a messiás. A megváltó. Szerette
volna Tamás ur, ha megcsókolhatná rögtön
az érdemes utódot. Hogyne: haj és Carola.
Nem haj: Carola is nem... Rohant.
Lepage érdemes utóda megvizsgálta, mor-
mogott persze s adott egy aranyos papírral
össze-vissza ragasztgatott tégelyt. Tessék vele
este a koponyáját bekenni: kerek erdő lesz
holnap reggel rajta. Biztosítja. Probatum est
és a többi...
És Tamás ur rettenetes heroizmussal
bemázolta este a koponyáját. Egy kicsit égette,
de hát a szive nem égett e jobban Carolá-
ért. Szép fehér batriszt kendővel bekötötte a
fejét, úgy fektült le.
Csakugyan érdemes embernek bizonyult
Lepage utóda, mert legalább szép álmokat
nővesztett a kenőcse. Samson fűrtök hullá-
nózták körül magas, ives homlokát, feketék,
mint az indiai ében. Természetesen gúndör
karikába gömbölyögték s saját súlyuktól
egészen egymásra borultak. Mellette Carola
ül a duzzadó pamplagon s fehérkeze gyönyör-
ködve babrál a hullámos hajzat között. Aztán
mosolyog s megcsókolja...
Tamás ur boldog. Áldja Lepage-t, hogy
egy fiat hagyott neve örökségének. Oh! csak
a francziák a nemzet! Miért is nem francia
ő is. Mennyi jót tehetne, mennyi kétségbee-
sott szivnek adhatna vissza a boldogságot és
megkopaszodott fejnek a bajzatot...
A hajnal piros csikja megjelent. Egy
sugár behatolt a függöny résén és Tamás ur
fölbébredt. Első utja a tükörhöz vitte. Belepil-
lantott.
— Oh! — kiáltá kétségbeesetten...
Mi történt. Nem tudjuk.
Csak annyit tudunk mondani, hogy Ta-
más ur e naptól fogva minden tekintetben —
zöld. Nemesak, hogy fején ágaskodó pár haj-
szál zöldesbe játszik, de zöld az eszéjárása,
zöldek a gondolatai, zöldk a beazédei, sőt
— de már erre nem adom a fejemet — e
naptól fogva — vegetáriánus, s csak zöldeket
eszik.
Fait accompli...
Husárok.
Megállapítva és bejelentve 1891. decz.
2-től decz. 9-ig.
44 kr. Kovács Jánosnál Csapó utca
791 sz. a.
46 kr. Rácz Györgynél Czegléd utca
2599 sz. alatt. Csapó utca 587. sz. alatt.
Bencze Józsefnél Csapó utca 703 szám alatt.
50 kr. A mézáros társaságnál Mester
utca 3655 Csapó utca 240 és 376. Könyök
utca 574. Kut utca 2323 sz. a.
52 kr. Ungvári Adorjánál Piac első
sz. székben. Czegléd utca 55. sz. a. Dedő ut-
ca 125 sz. a. Mester utca 1113. sz. Tanító
utca 1392 szám alatt. Csapó utca 3162
szám alatt Rácz Györgynél Csapó utca 326
sz. a. Kovács Jánosnál a hentes székben
a társaság 18 székében valamint a három
izraelita mézárszékben a piaczon.
Debreczen, 1891. decz. 1.
Főszerkesztő és kiadó lapulajdosos:
Vértesi Arnold.
Felelős szerkesztő: Vértesi Gyula.

Vegyes hírek.
* Protestáns zsinatok. — A vasárnap
közbejött fényes, megható ünnepekkel multá-
val tegnap d. e. ült össze a két zsinat, hogy
az ugynevezett derekas tárgyalások fonalát
fölvége és esütörtökön folytatják újra. — A
református zsinaton Kun
Bertalan püspök és a gyöngédkedő br. Vay
Miklós helyett Tisza Kálmán elnökölt. Fejes
István sérelmet és törényellenességet lát
abban, hogy az erdélyi követekek nem az egy-
házak, hanem az egyházkerület közgyűlése
által választattak, emiatt — ha a zsinat ki-
nem mondja, hogy az erdélyiek helyesen
jártak el, a zsinat határozatai alaposan meg-
támadhatók. Beöthy Zsigmond, Kovács Albert,
Tisza Kálmán, Várady Gábor, Bánffy Dezső
br. Dégenfeld József gróf és Kun Bertalan
felszólalása után, a kik elkésettnek mondot-
ták a Fejes felszólalását, a zsinat az igazo-
lási kérdés felett napirendre tért. — A z-
evangélikus zsinat az ala-
kálással volt elfoglalva. Br. Prónay Dezső
egyetemes felügyelő ajánlatára megválasztat-
tak elnökké Péchy Tamás és Karsay Sándor
püspök; jegyzőül György Elek, Markó Sán-
dor, Michaelis Vilmos világi, Gyurácz Ferenc,
Händl Vilmos, Farbaky József egyházi férfiak.
* A geszti embermészárszék. A Geszt mel-
lett, Biharmegyében levő begicsi pusztán
történt szörnyű gyilkolás ügyében a legna-
gyobb erélylyel folyik a vizsgálás a hatóság
ma már biztos nyomokra akadt. Az áldozatok
a következők: M a t y e Tölgyernek a 26 éves,
szép felesége, egy 11 éves, egy 9 éves, és
egy 7 éves gyermeke, Matyéné nővére, a 24
esztendő Házás Anna és Oláh György szol-
galegény. Valamennyi borzasztóan el van kí-
zenítve. A legkisebbik gyermek, egy tíz
hónapos csecsemő életben maradt. Eleinte
ugy látszott, hogy meg van fuladvá, mert
Házás Annának a teteme rajta fektült; de
az orvosok életre térítették a kiseddet; elfo-
gták Gulyás János atyái embert, azzal gya-
nusítják, hogy bűnrészes a gyilkosoknak. Ő
csalta el Matyét Atyára mulatni, nyilván
abból a czélból, hogy a gyilkosok könnyebben
hozzáférjenek a pénzhez. Többeket is elfogtak.
* A reklám diadala. A mult héten Ge-
nuában elhunyt Farine Emánel Luigi olasz
képviselő, a ki a képviselőválasztásoknál ki-
szélt reklámok folytán sokat beszéltett
magának. A 70 es évek elején a megválaszt-
tását vesztegetés miatt megsemmisítették, s
ezért az 1876 diki évi választásnál elő-
látóbb volt. A választás napján esett az
eső és Farina temérék esernyőt osztott szé-
választói között, hogy vöksaikat ő reá meg-
leadhassák. A következő választásnál pedig
egy hizott dísznót vitetett keresztül a vá-
raon, melynek farkára egy tábla volt akaszt-
va, a következő felirással: „Aki Ferinára
szavaz, annak meg lesz engedve, hogy a
dísznótóromban tevékeny részt vegyen.“ A
derék embert mindkét ízben megválasztották.
* 3285 fr. egy hold szántóföld. Mi rend-
kívül magas árnak tartjuk, ha az Ondódon
400 frton kél el egy hold szántóföld. — A
Bánságból Nagy-Szent-Miklósról írják, hogy
ott a 400 frtnak nyolczorosát fizették most
egy hold földnek. Ugyanis az emittett köz-
ségben egy 7 holdnyi föld, melynek becsértéke
az árverési hirdetményben 662 frta volt
téve, a birói árverésben 22001 frt vételért
kelt el. Minden hold föld 3285 frt 85 krba
jött, mi páratlanul átteddig, miután ily ma-
gas áron a környéken nem vásárolt még földet
senki. Megjegyezzük, hogy az elővezert
ingatlan közönséges szántóföld.

Dr. SCHEER EMIL
ügyvédi irodája
a piacz-utczai RANUNKEL-főle háza
létezik.

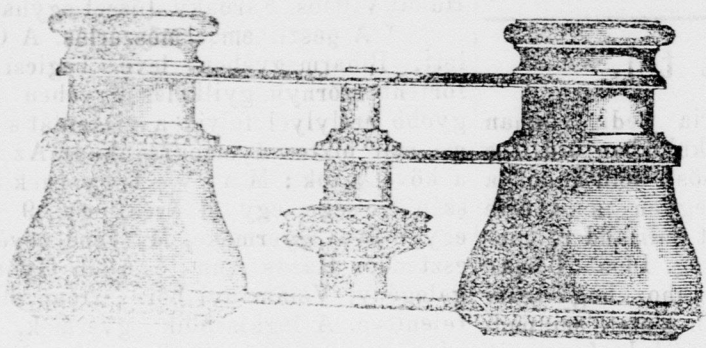
Egy budapesti nagy üzlet megvétele
által és dusan felszerelt nagyraktárunknak leltár előtti megkissebbitése czéjéből

**Butorszövet, szőnyeg, függöny,
ágy és asztalterítő
vászon és asztalnemű**
valamint

női ruhaszöveteket
tetemesen leszállított áron
ajánlunk.

KUNZ JÓZSEF és TÁRSA
DEBRECZEN, Kis templom bazár.

Karácsonyi és új évi ajándékok.

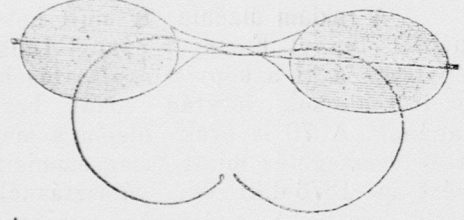
**FISCHER
JAKAB**
látszerész
DEBRECZENBEN.

ajánlj legkittünőbb szintelenített

Színházi és mezői láfcsövek

6, 8, 10—50 ftig.

Lorgnettek a la pompadour 4, 6, 8, 15 ftig.

Szemüvegek, Orcsüptetők
legfinomabb
dupla metszett üvegekkel.

Aneroid légsulymérők (időjelző). **Hőmérők**, orvosi testhő-
mérők (maximal). **Szintelenített zsebgyóresővek**, nagyító lencsék,
mindennemű **folyadékmérők**, valamint minden e szakhoz tartozó
eszközök legfinomabb minőségben kaphatók.

Megrendelések leggyorsabban eszközöltetnek.

Debreczeni és Budweiszi gyártmányú

agyagkályhák

Dolhai, Chiznovizi, Nadrági és Friedlandi

vaskályhák
fa- és szén-fűtésre,

szabályozható köpeny és Meidingi-kályhák

acél vagy zománcozott köpenyvel.

Legnagyobb raktár korcsolyákban

Halifax, Merkur, Matador és Rohonczi

rendszerekben, sima palirozott és állanyozott (nikl) kivitelben.

Tengeri-kézi-morzsolók

különbféle rendszerek szerint.

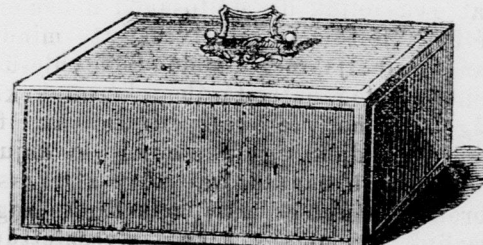
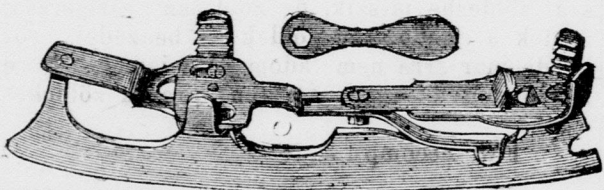
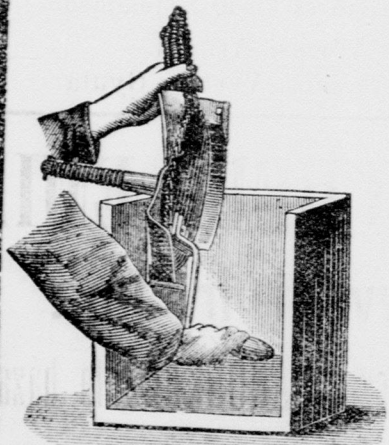
Tánczos R.-féle szabadalmazott (patent) tűzmenten betörés ellen biztosított

pénzszekrények és kazeták

egyedülki képviselete

TÓTH GYULA

előbb TÓTH LAJOS és TÁRSA,
vásáru üzletében DEBRECZEN,
A VÁROSHÁZA SARKAN.

Debreczen Nyomatott a „Debreczeni Ellenőr” könyvnyomdájában 1891. Széchenyi-utca SIMON-ház.

LIEBE SAGRADA BORA kivonat csecara sagradából,
nyeha, nehézségek nélkül ható
hűsítő szer, kellemes ízzel, mely nem háborgaták az emésztést mint a zsanna,
tamarinda és hasonló drastikus szerek, hanem csillapít, kedélyest és tovább hasz-
nálható. Terhes háborgatások kimaradása, minden inger kizárva. Nézés, ellentétben a
máskor gyakori roszkedvűséghez, oly előnyök, melyek semmiféle más haszonzernek
nem tulajdonai. A gyógyszer tárakban. Valódi kéremdő J. PULV LIEBE-től
Drezdában.

Raktár: Dr. Rothschnek V. Eml. gyógyszer-tárában. pKal.

Van szerencsém becses tudomására juttatni, hogy „Hatvan”-utcai
üveg, porcellán és ükör üzletemet

a Piacz- és Hatvan-utca TÓTH GYULA-féle sarokháza
SZABÓ ZSIGMOND ur fűszerkereskedés mellé helyeztem át.
Semmi költséget sem kímélve, azt a jelenkor igényeinek megfelelően rendeztem be u. m
asztali-, író- és függő szalon lámpák,

üveg asztali-készletek:

bor, viz, sör, liqueur, cognac, befőtes s gyümölcsös talpas tálak

FORCELLÁN ÉS MAJOLIKA ÉTKEZŐK,

thea, kávé, mocca és mosdó-készletek,

továbbá

china ezüst dísz tárgyakkal stb. stb.

Különösen felhívom b. figyelmét az általam bevezetett

CSILLÁR PETROLEUMRA

mely biztonság, tisztaság és égőképesség tekintetében az eddigiektől valamennyiét felülmúlja és a melynek literjét 24 kr-ával számítva, kívánatra havi
elszámolás mellett saját edényeimben, házhoz is szállítatom.

Nagyrabecsült pártfogásába ajánlva magamat, vagyok
kiváló tisztelettel!

LÁM SÁNDOR.

Karácsonyi, újévi és alkalmi dísz tárgyak nagyválasztékban.

A Debreczeni Ellenőr könyvkötészetében

SZÉCHENYI-UTCA.

Mindenféle díszes és egyszerű

könyvkötői

munkák

gyorsan, pontosan és jutá-
nyos árban elkészítetnek.

Leszállított árak!

Leltározás alkalmából December 1-től kezdve

az összes raktárunkon lévő

női ruhaszöveteket,

fekete divat-kelméket is,

SZINES MOSÓ VELEZEKET,

téli gyapju nagykendőket,

trikot derék és gyermek ruhákat,
valamint

szőnyegeket

Smyrna, Axminster, BrüSSLER, Tapestry

és hollandi nagyszőnyegeket is.

függönyöket

melyen

leszállított áron

árultjuk el.

Szabó Lajos fiai

Debreczen, Rózsater.

Bor-kivonat.

Kitünő egészséges bor azonnali elkészí-
tésére, mely a valódi természetes bortól nem
különböztethető meg, ajánlom ezen elősmert
különlegességét.

2 kiló ára (olég 100 liter bornak) 5 ftrt
50 kr. Vény ingyen hozzácsomagoltatik. Leg-
jobb sikerért és egészséges készítményért
kezeskedem.

Spiritus-megtakarítást

elérhető felülmúlhatlan pálinka erősítő.
essenciával; ez a italnak kellemes, izlé-
ses zamatot kölcsönöz és csak nálam kapható.

1 kiló 3 ftrt 50 kr. (600—1000 literre,)
használati utasítással együtt.

Ezekon kívül ajánlok mindenféle
essenciát, rum, cognac, finom liqueurök
stb. hez felülmúlhatatlan jószágban. Vények
ingyen hozzácsomagoltatnak. Arlapok bér-
mentve.

Kar, Philipp Pollak.

Essenen Specialitäten-Fabrik in Prag.

Szerény képviselők kerestetnek